

Китоби Дониёл — Саду ҳаждаҳум

Огоҳии нубувватӣ ба Ерусалим: тасвири рамзии рӯйдодҳои охирзамон

Jeff Pippenger

2024-03-05

Ҳафт соли ҳушдор аз соли 63 то соли 70, ки аз ҷониби он марде эълон гардид, ки «дар кӯчаҳои Ерусалим боло ва поён мерафт ва войҳоро, ки мебоист бар сари шаҳр оянд, эълон мекард», пешакӣ ба василаи ҳушдоре рамзгузорӣ шуда буд, ки ба Ерусалим дар тӯли сеюним сол дода шуд: аввал дар хизмати Масеҳ, ва сипас сеюним соли дигар дар хизмати шогирдон. Мақолаҳои пешин аллакай нишон додаанд, ки нобудии Ерусалим метавонист ҳангоми салиб, ё дертар ҳангоми сангсор шудани Истефанус, ба амал оварда шавад, вале сабру таҳаммули дарозмуддати Худо довари Ӯро бар шаҳр ва мардум ба таъхир андохт.

«Ва бар ҳар кӣ он фурӯ афтод, ӯро маҳву хокистар хоҳад кард». Қавме, ки Масеҳро рад карданд, ба зудӣ нобудии шаҳри худ ва миллати худро медиданд. Ҷалоли онҳо шикаста, мисли гӯбур пешӣ бод пароканда мегашт. Ва чӣ буд, ки яҳудиёро нобуд сохт? Ҳамон санге буд, ки агар бар он бино мекарданд, амнияти онҳо мешуд. Ин неқӯии Худо буд, ки хор шумурда шуд; он адолат буд, ки рад карда шуд; он раҳмат буд, ки безътиной гардид. Одамон худро ба муқобили Худо гузоштанд, ва ҳар он чи метавонист наҷоти онҳо бошад, ба ҳалокати онҳо табдил ёфт. Ҳар он чиро, ки Худо барои ҳаёт муқаррар карда буд, онҳо барои марг ёфтанд. Дар маслӯб кардани Масеҳ аз ҷониби яҳудиён, нобудии Ерусалим дар бар гирифта шуда буд. Хуне, ки бар Ҷолҷолто рехта шуд, ҳамон сангиние буд, ки онҳоро ба сӯи ҳалокат барои ин ҷаҳон ва барои ҷаҳони оянда фурӯ бурд. Ҳамин тавр дар он рӯзи бузурги ниҳой хоҳад шуд, вақте ки доварӣ бар радқунандагони файзи Худо фурӯ хоҳад омад. Масеҳ, санги васвасаи онҳо, он гоҳ ба онҳо чун кӯҳи интиқомкунанда зоҳир хоҳад шуд. Ҷалоли рӯи Ӯ, ки барои одилон ҳаёт аст, барои шарирон оташи сӯзонанда хоҳад буд. Азбаски муҳаббат рад карда шуд ва файз хор шумурда шуд, гуноҳкор нобуд хоҳад гашт.

«Бо мисолҳои бисёр ва ҳушдорҳои тақрорӣ Исо нишон дод, ки натиҷаи рад кардани Писари Худо аз ҷониби яҳудиён чӣ хоҳад буд. Дар ин суҳбатон Ӯ ба ҳамаи касоне, ки дар ҳар аср аз қабул кардани Ӯ ҳамчун Наҷотдиҳандаи худ саркашӣ мекунанд, мурочиат мекард. Ҳар ҳушдор барои онҳост. Маъбади таҳқиршуда, писари нофармон, тоқдорони дурӯғин, бинокорони бепарво — ҳамаи инҳо дар таҷрибаи ҳар гунаҳкор ҳамтои худро доранд. Агар ӯ тавба накунад, ҳукме, ки онҳо пешакӣ аз он хабар медоданд, аз онӣ ӯ хоҳад буд». The Desire of Ages, 600.

Давраи ҳафтсолае, ки дар он он мард ба Ерусалим шаҳодат дод, дар муҳосираи аввал ба ду давраи баробари ҳазору дусаду шастрӯза тақсим шуд. Он ҳафт сол вайронии Ерусалимро ифода мекарданд, ва ҳафт соли хизмати Масеҳ ва шогирдон оғози вайронии Ерусалимро ифода менамунданд, ва Исо ҳамеша анҷомро бо оғоз тасвир мекунад. Он ҳафт сол ҳамчунин бо «ҳафт замон»-и зидди подшоҳии шимолӣ намунавор нишон дода шуда буданд, ки ба ду давраи баробари ҳазору дусаду шастсола тақсим шуда буд.

Ҳангоме ки Руми муосир таърихи Руми бутпараст ва папиро, ки Ерусалими ҳарфӣ ва рӯҳониро поймол карданд, такрор менамояд, ва ҳангоме ки Руми муосир он ду таърихи ду давраи огоҳиро, ки аз ҷониби он мард аз соли 63 то соли 70 дода шуданд, такрор менамояд, ва ҳангоме ки Руми муосир таърихиеро, ки бо ду даврае ифода шудааст, такрор менамояд, ки дар онҳо Масеҳ ва шогирдон сеюним сол ба Ерусалим дохил мешуданд ва аз он берун мерафтанд, ду давраи ҷудогона зоҳир хоҳанд шуд, ҳарчанд ки дар айёми охир «вақт дигар нест».

Охирини он ду давра чихилу ду моҳи рамзист, ки дар он Руми Замонавӣ, баъд аз он ки захми марговари вай дар қонуни якшанбеи ба наздикӣ оянда шифо меёбад, таъкиботи ниҳони худро бар зидди мӯъминони содиқ ба анҷом мерасонад. Он чихилу ду моҳи рамзӣ дуввумини он ду давра аст ва давраи довари иҷрои Руми замонавӣ мебошад. Ин давраро довари тафтишотии зиндагон дар адвентизми Лаодикея пеш мегузарад.

Марде, ки ин огоҳиро ба Ерусалими воқеӣ пешкаш намуд, дар муҳосираи Титус мурд. Ӯ дар вақти ҳаробӣ намурд, балки дар ҷараёни муҳосирае, ки пеш аз ҳаробӣ сурат гирифт, зеро дар ҳаробии Ерусалим ягон масеҳӣ намурд.

«Дар давоми ҳафт сол марде пайваста аз кӯчаҳои Ерусалим боло ва поён мерафт ва войхоеро, ки мебоист бар шаҳр оянд, эълон мекард. Рӯзона ва шабона ӯ ин марсияи ваҳширо сурудвор такрор менамуд: “Овозе аз шарқ! овозе аз ғарб! овозе аз чор бод! овозе бар зидди Ерусалим ва бар зидди маъбад! овозе бар зидди домодон ва арӯсон! овозе бар зидди тамоми қавм!” — Ҳамон ҷо. Ин мавҷуди аҷибро ба зиндон андохтанд ва тозиёна заданд, вале аз лабони ӯ ҳеҷ шикоят берун наомад. Ба таҳқир ва бадрафторӣ ӯ танҳо чунин посух медод: “Вой, вой бар Ерусалим!” “вой, вой бар сокинони он!” Фарёди ҳушдордиҳандаи ӯ то даме ки дар муҳосирае, ки пешгӯӣ карда буд, кушта шуд, қатъ нагардид». Муборизаи Бузург, 29, 30.

Он мард дар вақти муҳосира мурд, вале на дар ҳалокати ниҳой; ва ҳалокати ниҳой анҷоми муҳлати имтиёз ва ҳафт балои охиринро ифода мекунад. Пас, он мард рамзи паёми тарк кардани Уршалим дар вақти муҳосираи аввал аст. Он гоҳ масеҳиён фирор карданд, ва дар сеюним соли аввал он мард рамзи гурӯҳест, ки дар Уршалим намемирад; ва дар сеюним соли дуюм ӯ рамзи охирин масеҳиёнест, ки пеш аз анҷоми муҳлати имтиёз мемиранд. Дар давраи аввал ӯ яксаду чихилу чор ҳазорро муайян мекунад, ва дар давраи дуюми сеюнимсола ӯ анбӯҳи бузургеро ифода мекунад, ки дар давраи дуюм мемиранд.

Паёми он мардро муаррих сабт кардааст, ва он ба воситаи шаш овоз ифода ёфтааст. Вақте ки ӯ ниҳоят ба зиндон андохта шуд, паёми ҳафтум ва ниҳони ӯ «вой, вой» бар Ерусалим ва сокинони он буд. Аввалин «овоз»-и сабтшуда «овозе аз шарқ» буд, ва паёми охирини ӯ «вой» буд. Унсури аввалини паёми ӯ ва унсури охирини паёми ӯ ҳамон рамзи китобӣ буданд, ки исломро намоёндагӣ мекунанд, зеро ислом дар Китоби Муқаддас фарзандони «шарқ» аст, ва онҳо ба воситаи «боди шарқӣ» намоёндагӣ мешаванд. Такрори калимаи «вой» дар паёми ниҳони ӯ анҷоми Бобили муосирро инъикос мекунад, вақте ки подшоҳони замин се бор нидо мекунанд: «Вой, вой он шаҳри бузург». Калимаи юноние, ки дар се оят дар боби ҳаждаҳуми Ваҳй ба «вой» тарҷума шудааст, дар боби ҳаштум, ояти сиздаҳ низ ба

«вой» тарчума шудааст.

Ва дидам, ва шунидам фариштае дар миёни осмон парвоз карда, бо овози баланд мегуфт: Вой, вой, вой бар сокинони замин аз сабаби садоҳои дигари карнаи он се фаришта, ки ханӯз бояд бинавозанд! Ваҳй 8:13.

Эълони он мард, ки мегуяд: «вой, вой», ифодакунандаи татбиқи сегонаи се вой аст; зеро унсурҳои Войи аввал, чун бо унсурҳои Войи дуюм «сатр бар сатр» якҷо карда шаванд, унсурҳои Войи сеюмро муайян месозанд; ҳамон тавре ки се баёни «вой, вой» аз ҷониби подшоҳони замин дар боби ҳаждаҳум Войи сеюмро ифода мекунанд, чунон ки инро Войи аввал ва дуюм собит месозанд. Оғоз ва анҷоми паёми он мард паёми Исломо, ки ба Войи сеюм тааллуқ дорад, ба таври рамзӣ ифода менамояд.

Аввалин ифодаи паёми ӯ садое аз «шарқ» буд, ва «шарқ» рамзи Ислои аст, вале он ҳамчунин шиносоии фариштаи мӯҳргуздорест, ки аз шарқ бармехезад.

Ва пас аз ин чизҳо дидам чор фариштае, ки бар чор гӯшаи замин истода буданд ва чор боди заминро нигоҳ медоштанд, то бод бар замин, на бар баҳр, ва на бар ҳеҷ дарахте навазад. Ва фариштаи дигареро дидам, ки аз тарафи шарқ боло меомад ва мӯҳри Худои зиндaro дошт; ва ӯ бо овози баланд ба он чор фариштае нидо кард, ки ба онҳо дода шуда буд ба замин ва баҳр зиён расонанд, ва гуфт: Ба замин, на ба баҳр, ва на ба дарахтон зиён нарасонед, то даме ки мо бандагони Худои худро бар пешониҳошон мӯҳр занем. Ва шумораи мӯҳршудагонро шунидам: аз ҳамаи қabilaҳои банӣ-Исроил як саду чилу чор хазор мӯҳр зада шуданд. Ваҳй 7:1–4.

Дар қиссаи Илёс бар кӯҳи Кармил, вақте ки ӯ ба сӯи баҳр нигариста абре дид, ӯ ба тарафи ғарб менигарист, зеро кӯҳи Кармил дар наздикии баҳри Миёназамин ҷойгир аст.

Ва дар дафъаи ҳафтум чунин шуд, ки ӯ гуфт: «Инак, абре кучак аз баҳр бармехезад, мисли қафи дасти одам». Ва ӯ гуфт: «Баро, ба Аҳъоб бигӯ: аробаи худро муҳайё намо ва фуруд о, то борон туро бознадорад». 3 Подшоҳон 18:44.

Илёс ба самти ғарб, ҷониби Баҳри Миёназамин, рӯ ба рӯ меистод. Дар боби дувоздаҳуми Инҷили Луқо, Масеҳ дар бораи он сухан мегӯяд, ки паёми Ӯ паёми ҷудой аст.

Оё гумон мекунед, ки Ман омадаам, то бар замин сулҳ оварам? Ба шумо мегӯям: не, балки ҷудой; зеро аз ин пас дар як хона панҷ нафар ҷудо хоҳанд шуд: се бар зидди ду, ва ду бар зидди се. Падар бар зидди писар ҷудо хоҳад шуд, ва писар бар зидди падар; модар бар зидди духтар, ва духтар бар зидди модар; хушдоман бар зидди келин, ва келин бар зидди хушдоман. Ва Ӯ инчунин ба мардум гуфт: Ҳангоме ки абреро мебинед, ки аз ғарб бармехезад, дарҳол мегӯед: «Борон меояд»; ва чунин мешавад. Ва ҳангоме ки шамоли ҷанубӣ вазад, мегӯед: «Гармӣ хоҳад шуд»; ва он ба амал меояд. Эй риёкорон! Шумо намуди осмон ва заминро фарқ карда метавонед; пас чӣ гуна ин замонро фарқ намекунед? Луқо 12:51–56.

Паёми фиристода ба Ерусалим муҳри Алфа ва Омегаро дорад, зеро ибтидо ва анҷом Исломо аз Вои сеюм муайян месозад, ва бо овози «шарқ» он ҳамзамон паёми Исломо

ҳамчун паёми муҳргузорӣ муайян мекунад. «Овози дуюм» аз «ғарб» борони охирро муайян мекунад, ки он борони охирин аст, ва ҳамаи анбиё ба рӯзҳои охир муроҷиат доранд. Паёми «ғарб» рамзи паёми борони охир аст, ки ду табақаи парастикунандагонро ба вучуд меоварад. Як табақа паёми борони охирро шинохта наметавонад, зеро онҳо «ин замонро дарк намекунанд».

Унсури навбатии паёми фаришта овози «чор бод» аст, ки ҳам паёми муҳргузорӣ мебошад ва ҳам паёми аспӣ хашмгини Ислон, ҷунонки тавассути Войи сеюм муаррифӣ шудааст. Унсури баъдӣ бар зидди Ерусалим ва маъбад аст ва ба ин васила паёми ҳамаи анбиёро муайян месозад, ки табақае аз мардумро нишон медиҳад, ки аз онҳо мегузаранд; зеро онҳо даъвои начоти худро на бар Масеҳ, балки бар маъбад ва бар мероси худ ҳамчун қавми баргузидаи Худо бино кардаанд. Онҳо ҳамон касонеанд, ки дар тӯли таърихи муқаддас ҳамчун эълонкунандагони «маъбади Худованд, маъбади Худованд мо ҳастем» тасвир шудаанд. Паёми бар зидди Ерусалим ва маъбад ҳамон паёми Лаодикия аст.

«Ҳеч эҳтиёче нест, ки кас тааҷҷуб кунад, ки чаро калосо бо қудрати Рӯҳулқудс зинда гардонида намешавад. Мардон ва занон дастуроте, ки Масеҳ додааст, қанор мегузоранд. Хашм ва тамаҷкорӣ ғолиб меоянд. Маъбади ҷон аз шарорат пур аст. Барои Масеҳ ҷой нест. Одамон роҳҳои қачи худро пайравӣ мекунанд. Онҳо ба суҳанони Начотдиҳанда гӯш намедиҳанд. Худро ба ихтиёри худ месупоранд, танбеҳҳо ва огоҳихоро рад мекунанд, то даме ки шамъдон аз ҷойгоҳи худ бардошта мешавад, ва ташҳиси рӯҳонӣ бо андешаҳои инсонӣ мушавваш мегардад. Бо вучуди камбудӣ доштан дар хизмат, худро сафед мекунанд ва мегӯянд: “Маъбади Худованд, Маъбади Худованд мо ҳастем.” Онҳо шарияти Худоро як сӯ мегузоранд, то аз нури ҳаёли худ пайравӣ кунанд». Review and Herald, April 8, 1902.

Сипас, он фиристода овози паёми ҳушдордиҳандаи худро бар зидди домодҳо ва арӯсон баланд кард, ҳамчун рамзи методологияи «хат бар хат», зеро хатти нубувватии айёми охир ҳамон гуна хоҳад буд, ки хатти нубувватӣ дар рӯзҳои Нӯҳ буд, вақте ки онҳо маҳз дар ҳамон замоне, ки тӯфони ҳалокат наздик буд орзуву нақшаҳои дунявии онҳоро фаро гирад, ба издивоҷ машғул буданд.

Китоби Муқаддас эълон мекунад, ки дар айёми охир одамон ба қорҳои дунявӣ, ба айшу ишрат ва моландӯзӣ ғарқ хоҳанд шуд. Онҳо нисбат ба воқеиятҳои абадӣ кӯр хоҳанд буд. Масеҳ мегӯяд: «Ҷунон ки рӯзҳои Нӯҳ буданд, омадани Писари Одам низ ҳамон гуна хоҳад буд. Зеро, ҷунон ки дар он рӯзҳои пеш аз тӯфон меҳӯрданду менӯшиданд, зан мегирифтанду ба шавҳар медоданд, то он рӯзе ки Нӯҳ ба киштӣ даромад, ва надонистанд, то даме ки тӯфон омаду ҳамаро бурд; омадани Писари Одам низ ҳамон гуна хоҳад буд». Матто 24:37–39.

«Имрӯз низ ҳамин тавр аст. Одамон дар пайи дарёфти фоида ва шаҳватпарастии худҳонона мешитобанд, гӯё ки на Худое ҳаст, на осмоне, ва на ҳаёти охират. Дар рӯзҳои Нӯҳ огоҳии тӯфон фиристода шуд, то одамонро дар шарораташон ба ҳуш оварад ва онҳоро ба тавба даъват намояд. Ҳамчунин, паёми наздик будани омадани Масеҳ барои он дода шудааст, ки одамонро аз ғарқ шуданашон дар ҷизҳои дунявӣ бедор созад. Он

барои он аст, ки онҳоро ба дарки воқеиятҳои абадӣ бедор намояд, то ба даъвати мизи Худованд гӯш фаро диҳанд.»

«Даъвати Инчил бояд ба тамоми ҷаҳон расонида шавад, — “ба ҳар миллат, қабила, забон ва қавм.” Ваҳй 14:6. Охирин паёми огоҳӣ ва раҳм бояд тамоми заминро бо ҷалоли худ мунаввар гардонад. Он бояд ба ҳамаи табақаҳои одамон бирасад, ба сарватманду камбағал, ба олимақому фурошан. “Ба роҳҳои калон ва ба канораҳо бароед,” мегӯяд Масеҳ, “ва онҳоро водор намоед, ки дароянд, то ҳонаи Ман пур шавад.”» Дарсҳои Масеҳ дар бораи Подшоҳӣ, 228.

Унсuri охирини огоҳӣ дар порчаи пешина таъкид шудааст. Паёме, ки ҳамчун овоз бар зидди «тамоми қавм» муаррифӣ мешавад, ҳамон Инчили ҷовидонист, ки зарурати иҷро намудани талаботи Инчилро барои наҷот ёфтан муайян месозад. Аввалин талаби Инчили ҷовидонӣ тарсидан аз Худост, ва он тарс бар воқеиятест бино ёфтааст, ки маҳз гуноҳҳои мо Масеҳ, Писари Худои зиндаро, бар салиб ниҳоданд.

Ҳар як ҷузъи паёмовари Ерусалим дар давоми ҳафт соли хизматаш Инчили абадиро ифода мекард, ки ҳамон аини Инчиле буд, ки дар ҳафт соли пешкаш гардид, вақте ки Масеҳ аз соли 27 то соли 34 аҳдро бо бисёриҳо тасдиқ намуд. Ин ҳамчунин ҳамон Инчили абадист, ки дар ду давраи ниҳони аёми охир мавзиза карда мешавад, ва он махсус ба паёми борони охир тааллуқ дорад, зеро он паёми Ислоҳ дар Вои сеюм мебошад. Он мӯҳрғузори яксаду чилу ҷаҳор ҳазор, ҷудо шудани гандум ва алафҳои бегона, ҳолати Лудикиёи алафҳои бегона, ва татбиқи сегонаи нубувватро ҳамчун рамзи усули борони охир муайян менамояд, ки он «хат бар хат» аст.

Паёми ҳафт сол дар он таърих ба таври нубувватӣ дар доираи «рӯзҳои интиқом» қарор дода шудааст, ки ҷузъе аз нахустин ёдкарди ҳуди паём ва қори Масеҳ буд; ва паём ва қори Ё бояд дар рӯзҳои охир аз қониби яксаду чилу чор ҳазор такрор гардад. Он гоҳ онҳо паёми ҳудро дар доираи нубуввати «рӯзҳои интиқоми Худо» муайян хоҳанд кард. Дар Навиштаҳои Муқаддас ду намунаи интиқоми Худо муаррифӣ шудаанд: интиқоми Ё бар қавми Худ ва ҳамчунин интиқоми Ё бар душманонаш.

«ҳафт замон»-и Ибодатномаи Левий боби бисту шашум интиқоми Худоро бар қавми исёнқори Ё нишон медиҳад, ва он интиқом поймол шудани маъбад ва лашкарро ҳам ба маънои аинӣ ва ҳам ба маънои рӯшонӣ дар бар мегирад. Дар дохили рамзшиносии поймол шудани маъбад ва лашкар, рамзшиносии интиқоми Худо бар душманонаш низ ифода шудааст. Дар рӯзҳои охир интиқоми Худо бар қавми Ё ҳамчун аз даҳон берун андохта шудани адвентизми Лаодикия дар қонуни якшанбеи наздиқоянда тасвир мешавад. Дар он watermark интиқоми Ё бар Бобили муосир низ оғоз меёбад.

Ҳукми таҳқиқоти зиндагон бар адвентизми Лаодикия, ки баъд аз он ҳукми иҷроӣ бар ғошишаи Сур ва бар ҳайвоне, ки вай бар он савор мешавад ва бар он ҳукмронӣ мекунад, меояд, таърихи нубуввати рӯзҳои охир аст, ки дар он таъсири ҳар рӯё ба иҷро мерасад. Ҳар рӯё бояд бар он ду давраи нубувватӣ татбиқ карда шавад, зеро методологияи борони охирин татбиқи хати нубувват бар хати нубувват аст. Дар оғози он ду таърих Исо

«аломате»-ро муайян кард, ки исбот мекунад, ки зиндагони он замон дар насли охиринаи таърихи замин қарор доранд.

Давраи аввал ҳангоме оғоз ёфт, ки муҳригузори яксаду чилу чор ҳазоруминҳо 11 сентябри соли 2001 оғоз гардид. Маҳз дар дохили ҳамон аломати роҳӣ буд, ки «аломате», ки Масеҳ дар Луқа бисту як муайян намудааст, қарор дода шуд.

Мо ин омӯзишро дар мақолаи навбатӣ идома хоҳем дод.

«Акнун, эй бародарон, Худо мехоҳад, ки мо мавқеи худро бо он марде, ки чароғро дар даст дорад, бигирем; мо мехоҳем мавқеи худро он ҷо бигирем, ки нур аст, ва он ҷо ки Худо ба карнай овози муайян додааст. Мо мехоҳем ба карнай овози муайян диҳем. Мо дар ҳайрат будем, ва мо дар шак будем, ва калисоҳо омодаи мурдананд. Аммо акнун ин ҷо меҳонем: “Ва баъд аз ин чизҳо фариштаи дигареро дидам, ки аз осмон нозил мешуд, ва қудрати азим дошт; ва замин аз ҷалоли ӯ равшан гардид. Ва ӯ бо овози баланди пурқувват нидо карда, гуфт: Бобили бузург афтод, афтод, ва маскани девҳо, ва паноҳгоҳи ҳар рӯҳи палид, ва қафаси ҳар мурғи нопок ва нафратовар шудааст” [Ваҳй 18:1, 2].»

«Пас, акнун мо чӣ гуна дар бораи он паём чизе хоҳем донист, агар дар чунин мавқеъ набошем, ки ҳангоми ба назди мо омадани нури осмон онро ба ҳеҷ чиз бишносем? Ва мо ба ҳамон андоза зудтарин фиреби ториктаринро хоҳем пазируфт, вақте ки он аз ҷониби шахсе ба назди мо меояд, ки бо мо ҳамфикр аст, дар ҳоле ки мо ҳатто заррае далел надорем, ки Рӯҳи Худо ӯро фиристода бошад. Масеҳ гуфт: “Ман ба исми Падари Худ меоям, аммо шумо Маро қабул намекунад” [нигаред ба Юҳанно 5:43]. Акнун, маҳз ҳамин корест, ки аз замони маҷлиси Миннеаполис дар ин ҷо пайваста чараён дорад. Зеро Худо ба исми Худ паёме мефиристад, ки бо ақидаҳои шумо мувофиқат намекунад, бинобар ин [шумо ба чунин хулоса меоед], ки он наметавонад паёме аз ҷониби Худо бошад». Мавъизаҳо ва Суханронӣ, ҷилди 1, 142.